

Chojnice, 31.10.2024 r.

OR.033.43.2024

Pani Marzenna Osowicka
Pan Kamil Kaczmarek
Radni Rady Miejskiej w Chojnicach

W odpowiedzi na interpelację (BR.0003.75.2024) przesyłam w załączniku odpowiedzi w sprawie działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Chojnicach.

1. Jakie są główne zadania realizowane przez ŚDS w Chojnicach? Prosimy o przedstawienie szczegółowego opisu programów prowadzonych przez placówkę.

Prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy jest szczególną formą wsparcia osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi, wyrównywania szans i zapobiegania wykluczeniu społecznemu. Wsparcie to odbywa się w formie szerokiej gamy treningów i usług (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy, (tj. Dz.U. z 2020 r., poz. 249) w postaci zajęć zespołowych lub indywidualnych, realizowanych przez wyspecjalizowaną kadre, zmierzających do osiągnięcia maksymalnego możliwego poziomu usamodzielnienia i możliwości podjęcia form rehabilitacji zawodowej lub zatrudnienia wspomaganego bądź na otwartym rynku pracy.

Dom działa 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie, w tym co najmniej przez 6 godzin prowadzone są indywidualne i grupowe zajęcia z uczestnikami oparte na indywidualnych planach postępowania wspierająco-aktywizującego, a pozostały czas przeznaczają się na czynności porządkowe, przygotowanie do zajęć, uzupełnianie dokumentacji oraz zapewnienie podstawowej opieki.

CELE DZIAŁALNOŚCI:

- ✓ podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności uczestników niezbędnych do samodzielnego życia,
- ✓ pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i rozwiązywaniu codziennych problemów osób niepełnosprawnych,
- ✓ udzielanie wsparcia oraz zapewnienie pomocy w dostępie do opieki psychiatrycznej oraz

kształcenie umiejętności aktywnego udziału we własnym leczeniu,

- ✓ integracja uczestników ze środowiskiem poprzez ich aktywizację w życiu kulturalnym i społecznym miasta,
- ✓ poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez rehabilitację społeczną, medyczną i zawodową, aby ich życie było zbliżone, na ile to możliwe, do życia ludzi zdrowych,
- ✓ zapewnienie oparcia społecznego, budowanie samodzielności i niezależności, rozwijanie umiejętności poprawnego komunikowania się z otoczeniem,
- ✓ rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia poprzez prowadzenie różnorodnych form treningów, usprawnienie psychofizyczne, przygotowywanie do przejścia do innych placówek lub całkowitego usamodzielnienia się,
- ✓ udzielenie opieki lekarskiej, wsparcia psychologicznego i pedagogicznego, pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych, zapewnienie wsparcia otoczeniu osoby z niepełnosprawnością intelektualną,
- ✓ integracja społeczna poprzez umożliwienie udziału w życiu lokalnej społeczności oraz organizowanie imprez integracyjnych przez kadre i uczestników Domu z udziałem rodzin, mieszkańców, przedstawicieli lokalnych samorządów.

PROGRAM DZIAŁALNOŚCI ŚDS TYPU A i B

Do priorytetów działalności Domu należą:

- ✓ inicjowanie i prowadzenie działań umożliwiających uczestnikom rozwijanie umiejętności społecznych oraz organizowanie czasu wolnego,
- ✓ tworzenie i realizowanie dla uczestników programów terapii zmierzających do poprawy:
  - a) rozwoju ogólnego,
  - b) zaradności życiowej,
  - c) sprawności psychicznej,
- ✓ działania na rzecz integracji i akceptacji uczestników w społeczności otwartej.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityk w sprawie środowiskowych domów i Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy do podstawowych zadań Domu należy organizowanie dziennego wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi zamieszkałych na terenie Chojnic ze szczególnym ukierunkowaniem na następujące formy działalności:

1. Trening samodzielności - ma na celu podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych w codziennym życiu, wyrobieniu nawyku dbałości o wygląd zewnętrzny, poprawę czynności higieny osobistej, orientację we właściwym do warunków sposobie ubierania, a także samodzielnego kontrolowania załatwiania spraw fizjologicznych.

Trening służy dbaniu o estetyczny wygląd, utrzymaniu higieny otoczenia, a także poprawia zaradność życiową poprzez elementy treningu kulinarnego, umiejętności praktycznych i gospodarczych, nauki obsługi podstawowych urządzeń domowych, trening finansowy/budżetowy gospodarowania własnymi środkami pieniężnymi i innymi dobrami materialnymi, a także samodzielnego poruszania się w najbliższym otoczeniu i w obrębie miasta.

2. Trening umiejętności społecznych i interpersonalnych – ukierunkowany na kontakty uczestników ze środowiskiem społecznym i rozwiązywanie problemów, w tym między innymi z instytucjami, osobami bliskimi, sąsiadami i innymi przypadkowymi osobami.

3. Trening umiejętności spędzania czasu wolnego poprzez:

- ✓ udział w zajęciach sportowych (treningi, ćwiczenia), krótkie wycieczki piesze i dalsze podróże krajoznawcze, wycieczki rowerowe, nordicwalking, udział w zajęciach pływackich w aquaparku, gra w kręgle, imprezy taneczne, uczestnictwo w zajęciach grupy teatralnej i muzycznej, głośne czytanie i analizowanie wybranych tekstów literackich, grupowe zwiedzanie wystaw muzealnych, organizowanie pogadanek na różne tematy,
- ✓ zachęcanie do korzystania z miejscowego kina, udziału w lokalnych imprezach integracyjnych, wydarzeniach kulturalnych i sportowych.

4. Poradnictwo psychologiczne – nastawione na eliminowanie u uczestników zachowań agresywnych, a także na terapię rodzin i prowadzenie grupy wsparcia, ukierunkowanie działań zespołu wspierająco-aktywizującego, ocena postępów uczestnika poprzez wykonanie badań z zastosowaniem narzędzi używanych w diagnostyce psychologicznej.

5. Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

6. Pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza, pomoc w zakupie leków, w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia oraz wsparcie w zakresie konsultacji lekarskich.

7. Niezbędną opiekę – zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i poczucia pewności co do własnej najbliższej przyszłości.

8. Terapię ruchową realizuje się w celu podtrzymania ogólnej sprawności fizycznej poprzez usprawnianie motoryki dużej i małej, rozładowywanie napięć psychicznych, w formie ćwiczeń ruchowych manualnych, rekreacji sportowej na świeżym powietrzu, relaksacji, gier i zabaw sportowych, spacerów, również poprzez hydroterapię i turystykę.

9. Zapewnienie wyżywienia w postaci ciepłego posiłku przygotowanego w ramach pracowni kulinarnej.

10. Inne formy postępowania przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii

zajęciowej, między innymi aktywizacja uczestników i wzbudzanie potrzeby pracy, motywacja do podjęcia zatrudnienia, pomoc w poszukiwaniu pracy, organizowanie spotkań i uroczystości połączonych z aktywną zabawą, konkursami i zawodami, festyny integracyjne i wyjazdy piknikowe.

11. W ramach działań programowych – organizowanie indywidualnych i grupowych zajęć w ramach istniejących pracowni (edukacyjna, stolarska, krawiecko-rękodzielnicza, plastyczna, komputerowa, kulinarna, witrażu, tyfloterapeutyczna).

12. W placówce zajęcia prowadzone są w formie indywidualnej i grupowej w zależności od przyjętego planu wspierająco-aktywizującego.

13. Współpraca z rodzinami i opiekunami poprzez spotkania informacyjne, kontakty indywidualne, udział rodziców w konstruowaniu programów wspierająco-aktywizujących, poradnictwo psychologiczne i lekarskie, edukacja, udział rodziców opiekunów w imprezach integracyjnych, kontakt z rodzicami/opiekunami jest odnotowywany w „zeszycie zespołu”.

14. Współpraca z innymi podmiotami – Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Urzędem Miejskim, Powiatowym Urzędem Pracy, Warsztatami Terapii Zajęciowej, Domem Pomocy Społecznej, Środowiskowymi Domami Samopomocy, Szkołą Podstawową nr 1, nr 2, nr 8, Zespołem Szkół nr 2, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Poradnią Zdrowia Psychicznego, gabinetami lekarzy rodzinnych i stomatologicznymi, parafiami, z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami.

Szczegółowy opis programów prowadzonych przez placówkę zawarty jest w:

- załączniku nr 1:
- ✓ Program działalności skierowany do osób przewlekle psychicznie chorych – typ A.
- ✓ Program działalności skierowany dla osób z niepełnosprawnością intelektualną – typ B
- załączniku nr 2 – Program działalności Klubu Samopomocy przy Środowiskowym Domu Samopomocy prowadzonego przez Gminę Miejską Chojnice w Chojnicach przy ul. Gdańskiej 18.

2. Prosimy o:

- **regulamin uczestnika Środowiskowego Domu Samopomocy w Chojnicach;**
- **regulamin organizacyjny ŚDS;**
- **regulamin pracy ŚDS;**
- **prawa i obowiązki uczestnika ŚDS;**

- **informacje, jakiego rodzaju opiekę mają zapewnioną uczestnicy i w jakim zakresie jest ta opieka.**

W odpowiedzi przesyłam:

- załącznik nr 3 – Regulamin uczestnika Środowiskowego Domu Samopomocy w Chojnicach,
- załącznik nr 4 – Regulamin organizacyjny Środowiskowego Domu Samopomocy w Chojnicach
- załącznik nr 5 – Regulamin pracy Środowiskowego Domu Samopomocy w Chojnicach.

Prawa i obowiązki uczestnika ŚDS zawarte są w załączniku nr 3.

Informacje, jakiego rodzaju opiekę mają zapewnioną uczestnicy i w jakim zakresie jest ta opieka - odpowiedź znajduje się w załączniku nr 1.

3. Ilu uczestników korzysta z usług ŚDS w Chojnicach i jakie są kryteria kwalifikacji do uczestnictwa w programach?

Środowiskowy Dom Samopomocy w Chojnicach z kategorią (typ A i B) jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla osób przewlekle psychicznie chorych (typ A) i dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B) przeznaczonym dla 38 uczestników. Uczestnikami Domu są mieszkańcy miasta Chojnice, niezależnie od statusu materialnego. Decyzję o skierowaniu do Środowiskowego Domu Samopomocy wydaje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach w oparciu o zaświadczenie od lekarza psychiatry, neurologa oraz lekarza rodzinnego i wywiad środowiskowy.

Dodatkowo przy Środowiskowym Domu Samopomocy działa Klub Samopomocy. Klub Samopomocy obejmuje opieką osoby z chorobą Alzheimera i innymi chorobami neurodegeneracyjnymi oraz ich rodziny. Z zajęć klubu na dzień dzisiejszy korzysta 8 osób. Klub Samopomocy funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30-15.30.

4. Jakie są najczęstsze problemy, z którymi borykają się uczestnicy ŚDS? Czy placówka oferuje wsparcie terapeutyczne, które odpowiada na ich potrzeby?

Uczestnicy Domu pochodzą w większości z rodzin o niskim statusie materialnym lub prowadzą samodzielnie gospodarstwo domowe, utrzymując się z renty. Ze względu na niepełnosprawność i niski dochód, osoby te są szczególnie narażone na marginalizację i wykluczenie społeczne. Uczestnicy z powodu niepełnosprawności intelektualnej lub

innych zaburzeń psychicznych mają trudności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb czy przezwycięzania trudnych życiowych sytuacji i dlatego wymagają wsparcia i rehabilitacji.

5. Jakie rodzaje wsparcia psychologicznego i rehabilitacyjnego są dostępne dla uczestników ŚDS?

Odpowiedź znajduje się w załączniku nr 1.

6. Ilu terapeutów i pracowników zatrudnionych jest w ŚDS, jakie doświadczenie i kwalifikacje posiadają?

Zasoby kadrowe w ŚDS Chojnice:

1. Zatrudnienie na umowę o pracę:

kierownik – 1 etat,

psycholog – 1 etat,

pracownik socjalny – 1 etat,

instruktorzy terapii zajęciowej – 3 osoby – 1 etat.

terapeuta zajęciowy – $\frac{3}{4}$ etatu,

terapeuta zajęciowy – umowa na zastępstwo $\frac{1}{2}$ etatu (od stycznia 2025 roku zatrudnienie na cały etat),

terapeuta zajęciowy w Klubie Samopomocy – 1 etat,

asystent osoby niepełnosprawnej – 1 etat,

pielęgniarka – $\frac{1}{2}$ etatu

2. Inne formy zatrudnienia - 5 osób:

instruktor terapii zajęciowej - 120 godzin miesięcznie (umowa zlecenie),

lekarz psychiatra - umowa o świadczenie usług –2 razy w miesiącu,

pracownik gospodarczy - według potrzeb (średnio 40 godzin miesięcznie).

Pracownicy zatrudnieni w Środowiskowym Domu Samopomocy posiadają pełne kwalifikacje do wykonywania zawodu terapeuty zajęciowego. Spełniają wszystkie wymogi zawarte w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

7. Prosimy także o podanie, kiedy od poniedziałku do piątku i w jakich godzinach jest oferowana opieka pielęgnarska, psychologa, psychiatry, opieka terapeutyczno-rehabilitacyjna. Jak często jest dostępna każda z tych rodzajów opieki? Czy jest ona oferowana na miejscu?

Pomoc psychologiczna i opieka terapeutyczna realizowana jest codziennie od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30.

Opieka pielęgniarska realizowana jest codziennie od poniedziałku do piątku w godzinach od 9.00 do 13.00.

Lekarz psychiatra przyjmuje uczestników dwa razy w miesiącu w godzinach od 11.00 do 13.00.

Każda z tych form pomocy oferowana jest w budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Chojnicach.

8. Jakie działania ŚDS prowadzi na rzecz integracji społecznej uczestników z lokalnym środowiskiem?

Odpowiedź znajduje się w załączniku nr 1.

9. Jakie formy wsparcia ŚDS oferuje rodzinom uczestników?

Odpowiedź znajduje się w załączniku nr 1.

10. Czy ŚDS w Chojnicach prowadzi współpracę z innymi organizacjami pozarządowymi lub instytucjami samorządowymi w zakresie wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi?

Odpowiedź znajduje się w załączniku nr 1.

11. Jakie są główne wyzwania związane z finansowaniem działalności ŚDS? Czy w ostatnim czasie pojawiły się trudności w zapewnieniu odpowiednich środków?

Prowadzenie środowiskowych domów samopomocy jest zadaniem gminy z zakresu administracji rządowej. Środki finansowe na realizację przedmiotowego zadania zapewnia budżet państwa, Zasady finansowania bieżących kosztów prowadzenia śds reguluje ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Miesięczną kwotę dotacji z budżetu państwa na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustala wojewoda.

Wzrost kosztów utrzymania, bieżących opłat, wzrost płacy minimalnej od 2023 roku, brak dodatkowych środków na wypłatę 13-tych wynagrodzeń, nagród jubileuszowych oraz konieczność spełnienia wymogów dotyczących zatrudnienia w sumie wiążą się z ciągłym ograniczaniem do minimum pozostałych wydatków. Jednocześnie ogranicza to ofertę dla uczestników Domu i wynagrodzenia pracowników.

12. Czy istnieją plany rozwoju lub modernizacji placówki w najbliższej przyszłości? Jeśli tak, prosimy o szczegóły dotyczące tych planów.

Obecnie nie istnieją plany modernizacji placówki.

13. Czy ŚDS organizuje programy dodatkowe, takie zajęcia rekreacyjne, kulturalne lub wycieczki dla swoich podopiecznych? Jeśli tak, prosimy o szczegóły.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Chojnicach systematycznie organizuje wyjścia dla podopiecznych o charakterze kulturalnym (lokalne wystawy w Muzeum Historyczno-Etnograficzne, CHCK, Miejska Biblioteka Publiczna, wszelkie wydarzenia kulturalne w mieście Chojnice). Bierzemy również udział w przedsięwzięciach sportowo-rekreacyjnych: zawody sportowe, konkursy, spacer, wycieczki rowerowe, pikniki, grzybobranie, wycieczki rowerowe, wyjazdy pod namioty. Organizujemy jednodniowe wycieczki turystyczne oraz kilkudniowe wyjazdy nad morze.

14. Jak wygląda współpraca ŚDS jak z instytucjami zdrowia publicznego w zakresie wsparcia medycznego dla uczestników?

Odpowiedź znajduje się w załączniku nr 1.

15. Jakie są najczęstsze potrzeby i oczekiwania rodzin osób korzystających z usług ŚDS? Jakie działania podejmowane są, by te potrzeby zaspokoić?

Odpowiedź znajduje się w załączniku nr 1.

16. Jakie są aktualne wyzwania związane z infrastrukturą i wyposażeniem ŚDS w Chojnicach?

W budynku ŚDS na przestrzeni ostatnich lat przeprowadzono remont pomieszczeń wszystkich pracowni oraz ciągów komunikacyjnych. Pomieszczenia zostały wyposażone w nowe meble oraz ergonomiczne stanowiska pracy. W pracowni kulinarnej - kuchni wydzielono zmywalnię naczyń i zmywalnię naczyń kuchennych. W piwnicy budynku powstały nowe pomieszczenia w celu zapewnienia odpowiedniej technologii obróbki i przechowywania żywności: pomieszczenie przygotowania jaj, pomieszczenie przygotowania warzyw i owoców, magazyn produktów. Dostosowano te pomieszczenia do obowiązujących w zbiorowym żywieniu norm sanitarnych. Zakupiono nowe meble i sprzęty potrzebne do prowadzenia zajęć i przygotowania posiłków.

W 2025 roku zaplanowano remont łazienki usytuowanej na piętrze budynku oraz zakup mebli do pomieszczenia biura.

17. Czy ŚDS posiada wystarczające zasoby kadrowe i finansowe, aby sprostać rosnącemu zapotrzebowaniu na usługi osób wymagających wsparcia?

Informuję, że ŚDS w Chojnicach posiada wystarczające zasoby kadrowe. Przepisy regulujące konieczność zatrudnienia odpowiedniej liczby pracowników i zapewnienia odpowiedniego wskaźnika zatrudnienia w ŚDS wynikają z § 12 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie środowiskowych domów samopomocy z dnia 9

grudnia 2010 r. Wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego wynosi nie mniej niż 1 etat na:

- 1) 7 uczestników w domu typu A;
- 2) 5 uczestników w domu typu B lub C;
- 3) 3 uczestników w domu typu D.

W przypadku uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu, będących uczestnikami domów typu A, B i C, wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego wynosi nie mniej niż 1 etat na 3 uczestników.

W przypadku łączenia typów domów wskaźnik zatrudnienia stosuje się odpowiednio do liczby uczestników każdego typu.

Poziom finansowania środowiskowych domów samopomocy jest obecnie nieadekwatny do rangi podejmowanych przez nich zadań oraz rzeczywistych kosztów ich realizacji. Zwiększone koszty utrzymania śds powodują znaczne trudności w planowaniu i wykonaniu budżetu, a w konsekwencji uszczuplenie puli środków przeznaczonych na proces terapeutyczny uczestników, co z czasem może wpłynąć na obniżenie standardu świadczonych usług.

Informuję, że w związku z przyjętymi przez Radę Ministrów w projekcie ustawy budżetowej na 2025 r. kwotami dotacji, do skarbników gmin/miast oraz powiatów zostały przesłane projekty planu dotacji na 2025 r. w rozdziale 85203 par. 2010 i 2110 – Ośrodki Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Kwota dotacji przyjęta w projekcie ustawy budżetowej na 2025 r. w ww. rozdziale zabezpiecza dotację podstawową na miejsca statutowe na 12 miesięcy w wysokości 2 929 zł m-cznie na 1 uczestnika środowiskowego domu samopomocy, dotację podwyższoną (30 % dotacji podstawowej) na uczestników środowiskowego domu samopomocy ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi na okres styczeń - wrzesień 2025 r. w wysokości 878,70 zł m-cznie na 1 uczestnika oraz dotację na kluby samopomocy na 12 miesięcy w wysokości 1 010,00 zł m-cznie na 1 uczestnika.

18. Proszę o listę wszelkiego rodzaju premii, nagród i wyróżnień przyznanych pracownikom ŚDS w latach 2020-2024?

Rok 2020:

- nagroda roczna dla 11 pracowników, łączna kwota 24.144,00 zł.

Rok 2021:

- nagroda z okazji „Dnia pracownika socjalnego” dla 11 pracowników, łączna kwota 13.945,00 zł
  - nagroda jubileuszowa dla 3 pracowników, łączna kwota 17.245,50 zł
  - nagroda roczna dla 11 pracowników, łączna kwota 23.022,00 zł.
- Rok 2022:
- nagroda roczna dla 12 pracowników, łączna kwota 22.640,00 zł.
- Rok 2023:
- nagroda z okazji „Dnia pracownika socjalnego” dla 11 pracowników, łączna kwota 13.357,00 zł
  - nagroda roczna dla 11 pracowników, łączna kwota 26.420,00 zł
  - nagroda jubileuszowa dla 2 pracowników, łączna kwota 6.953,10 zł.
- Rok 2024:
- nagroda jubileuszowa dla 1 pracownika, kwota 24.672,00 zł.

Załączniki:

1. Załącznik nr 1 - Program działalności skierowany do osób przewlekle psychicznie chorych – typ A.
- Program działalności skierowany dla osób z niepełnosprawnością intelektualną – typ B
2. Załącznik nr 2 - Program działalności Klubu Samopomocy przy Środowiskowym Domu Samopomocy prowadzonego przez Gminę Miejską Chojnice w Chojnicach przy ul. Gdańskiej 18.
3. Załącznik nr 3 – Regulamin uczestnika Środowiskowego Domu Samopomocy w Chojnicach,
4. Załącznik nr 4 – Regulamin organizacyjny Środowiskowego Domu Samopomocy w Chojnicach
5. Załącznik nr 5 – Regulamin pracy Środowiskowego Domu Samopomocy w Chojnicach.
6. Załącznik nr 6 – Załącznik nr 4 do Regulaminu pracy Środowiskowego Domu Samopomocy w Chojnicach.

Otrzymują:

- 1) adresat
- 2) a/a

Do wiadomości:

Przewodniczący Rady Miejskiej